

איזנהאואר, דויט דיויד (1890-1965)

(Dwight David Eisenhower). מצביא ומדינאי, נשיאה ה-34 של ארצות-הברית. במלחמת-העולם השנייה היה א' האדריכל והמפקד של פלישת בעלות-הברית לאירופה (6 ביוני 1944) והמפקד העליון של כוחות בעלות-הברית המערביות ביבשת (SHAEP) עד לכניעתה של גרמניה (8 במאי 1945). אחרי המלחמה היה המפקד העליון של כוחות הכיבוש האמריקניים באירופה. בשנים 1945-1948 היה ראש המטות המשולבים של ארצות-הברית ובשנים 1950-1952 – המפקד העליון של כוחות נאט"ו.

הצבאות בפיקודו של א' שיחררו עשרות אלפי יהודים במחנות ריכוז ועבודת-כפייה. א' עצמו ביקר בכמה מחנות ריכוז עם שחרורם והביע את הזדעזעותו ממעשי הזוועה בפומבי בעיתונות וברדיו. הוא אף פקד להביא חיילים אמריקנים רבים ככל האפשר לביקורים במחנות כדי שידעו על זוועות הנאצים.

כעבור יותר משלוש שנים תיאר א', בספרו Crusade in Europe ('מסע צלב באירופה', 1948) את רושם ביקורו הראשון במחנה ריכוז:

אותו יום ביקרתי לראשונה במחנה זוועות, שהיה ליד העיר גותה (Gotha). אף פעם לא הצלחתי לתאר את התגובות הרגשיות שהיו לי בעומדי לראשונה פנים אל פנים נוכח עדות שאינה ניתנת לערעור על הברוטליות של הנאצים ועל ההתעלמות המוחלטת מכל צל צילה של התנהגות אנושית. עד לאותה שעה ידעתי על כך באופן כללי או ממקורות משניים. ואולם, ברור לי שמימי לא חוויתי זעזוע הדומה בעוצמתו לזעזוע שפקד אותי באותו ביקור. סיירתי בכל פינה ובכל חור במחנה, כי חשתי שמחובתי להיות מוסמך מאותה שעה ואילך להעיד ממראה עיניים על אותם דברים, למקרה שאי-פעם תצמח בארצנו האמונה או ההנחה כאילו 'הסיפורים על ברוטליות הנאצים לא היו אלא דברי תעמולה בלבד'.

א' יצר משרה של יועץ לענייני יהודים למפקד העליון של כוחות בעלות-הברית, במטרה לזרז את פתרון בעייתם העקורים היהודים. הוא הושפע מאוד מהיועץ הראשון, הרב הצבאי יהודה ניידיץ, ואישר הקמת מחנות נפרדים לעקורים (Displaced Persons: DPs) באיזור הכיבוש האמריקני בגרמניה, בכדי לאפשר את שיקומם הגופני, החברתי והרוחני של ניצולי השואה. הפעולה ההיא איפשרה את התארגנותה של 'שארית הפלטה' כגורם יהודי אוטונומי. לימים הורה א' לאפשר כניסה למחנות ההם לאלפי ניצולים יהודים שהוברחו בתנועה ה'בריחה' ממזרח אירופה ודרום מזרחה אל אזורי הכיבוש האמריקניים בגרמניה ובאוסטריה.

באוקטובר 1945 נפגש א' עם דוד בן-גוריון והסכים לבקשתו לאפשר פעולות מורים לעברית ומדריכי חקלאות מארץ-ישראל במחנות העקורים. בכך נפתחה האפשרות לפעולה נרחבת של היישוב וה'הגנה' בקרב 'שארית הפלטה' והפיכתם לגורם מרכזי בתנועת ההעפלה.

ב-1953-1961 היה א' נשיאה של ארצות-הברית.

